

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	20.11.2006
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	22.06.2007
Avaldamismärge:	

Riikliku pensionikindlustuse seadus

Vastu võetud 05.12.2001
[RT I 2001, 100, 648](#)
 jõustumine 01.01.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002
09.06.2002	RT I 2002, 53, 338	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
29.01.2003	RT I 2003, 20, 116	10.03.2003
12.06.2003	RT I 2003, 48, 343	01.07.2003
10.12.2003	RT I 2003, 82, 549	01.01.2004
17.12.2003	RT I 2003, 88, 589	01.01.2004
18.03.2004	RT I 2004, 16, 120	01.04.2004
08.12.2004	RT I 2004, 89, 604	01.04.2005
15.12.2004	RT I 2004, 89, 608	07.01.2005
15.06.2005	RT I 2005, 37, 283	01.07.2005
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006
10.05.2006	RT I 2006, 26, 193	01.01.2007
18.10.2006	RT I 2006, 49, 370	20.11.2006, osaliselt 1.01.2007

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab riikliku pensioni mõiste, liigid, ulatuse, saamise tingimused ja korra, riikliku pensionikindlustuse korralduse, registri pidamise ning vahendite arvestamise alused.

(2) Käesolevas seaduses reguleeritud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust (RT I 2001, 58, 354), kui käesolev seadus ei näe ette teisiti.
[\[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002\]](#)

§ 2. Riikliku pensioni mõiste

Käesoleva seaduse alusel makstav riiklik pension on solidaarsuspõhimõttele tuginev igakuine rahaline sotsiaalkindlustushüvitis vanaduse, töövõimetuse või toitja kaotuse korral, mida makstakse riigieelarves riikliku pensionikindlustuse kuludeks määratud vahenditest.

§ 3. Pensionikindlustatu

Pensionikindlustatu on isik:

- kes vastavalt sotsiaalmaksuseadusele (RT I 2000, 102, 675; 2001, 50, 285; 59, 359; 79, 480; 91, 544) on maksnud või kelle eest on kohustus maksta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa;
- kellel vastavalt käesolevale seadusele tekib muudel alustel õigus riiklikule pensionile.

§ 4. Õigus saada riiklikku pensioni

(1) Käesolevas seaduses sätestatud tingimustel määratakse riiklik pension ja seda makstakse:

- 1) Eesti alalisele elanikule;
- 2) tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elavale välismaalasele.

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikul, kelle elukoht on mitmes riigis, on õigus riiklikule pensionile, kui ta on resident tulumaksuseaduse § 6 lõike 1 tähenduses või kui ta elab Eestis püsivalt välismaalaste seaduse § 4² tähenduses.

(2) Käesoleva seaduse alusel määratakse riiklik pension juhul, kui isik ei saa riiklikku pensioni Eesti teiste seaduste alusel.

(3) Kui Eesti Vabariigi poolt sõlmitud välisleping sisaldab pensioni määramiseks või maksmiseks teistsuguseid sätteid kui käesolev seadus, kohaldatakse välislepingut.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

§ 5. Riikliku pensioni liigid

Käesolev seadus sätestab järgmised riikliku pensioni liigid:

- 1) vanaduspension;
- 2) töövõimetuspension;
- 3) toitjakaotuspension;
- 4) rahvapension.

§ 6. Õigus valida pensioniliik

Isikule, kellel on õigus mitmele riiklikule pensionile, määratakse üks riiklik pension tema valikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 41 lõikes 4 sätestatud juhul.

2. peatükk VANADUSPENSION

§ 7. Õigus vanaduspensionile

(1) Õigus vanaduspensionile on isikul:

- 1) kes on saanud 63-aastaseks ja
- 2) kellel on 15 aastat Eestis omandatud käesoleva seaduse §-s 27 sätestatud pensionistaaži.

(2) Meeste ja naiste vanaduspensioniea järk-järguliseks võrdsustamiseks tekib õigus vanaduspensionile enne käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud ea saabumist 1944.-1952. aastal sündinud naistel alljärgnevalt sätestatud vanuses:

Sünniaasta	Vanus
1944	58 a 6 kuud
1945	59 a
1946	59 a 6 kuud
1947	60 a
1948	60 a 6 kuud
1949	61 a
1950	61 a 6 kuud
1951	62 a
1952	62 a 6 kuud

(2¹) Vanaduspensionieana mõistetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud vanust, kui muus seaduses ei ole sätestatud teisiti.

3) Vanaduspension määratakse eluajaks.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

§ 8. Edasilükatud vanaduspension

(1) Edasilükatud vanaduspension on vanaduspension, mis on määratud käesoleva seaduse § 7 lõikes 1 või 2 sätestatud vanaduspensionieast (edaspidi *vanaduspensioniga*) hilisemas vanuses.

(2) Isikul on õigus edasilükatud vanaduspensionile mis tahes ajal pärast vanaduspensionile õiguse tekkimist.

(3) Edasilükatud vanaduspension arvutatakse vanaduspensionile arvutamiseks käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud korras, suurendades pensioni 0,9 protsendi võrra iga kuu eest, mis on möödunud isiku jõudmisest vanaduspensioniiikka.

(4) Edasilükatud vanaduspension määratakse eluajaks.

(5) Edasilükatud vanaduspensioni ei määrata isikule, kellele on määratud riiklik pension (välja arvatud toitjakaotuspension või rahvapension toitja kaotuse alusel) käesoleva seaduse või mõne muu seaduse alusel.

§ 9. Ennetähtaegne vanaduspension

(1) Isikul, kellel on vanaduspensioni määramiseks nõutav käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 2 sätestatud pensionistaaž, on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile kuni kolm aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist.

(2) Ennetähtaegne vanaduspension arvutatakse vanaduspensioni arvutamiseks käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud korras, vähendades pensioni 0,4 protsendi võrra iga kuu ja sellest lühema perioodi eest, mis on jäänud isiku vanaduspensioniiikka jõudmiseni.

(3) Pensioni vähendamist 0,4 protsendi võrra rakendatakse ka juhul, kui vanaduspensionieani on jäänud vähem kui üks kalendrikuu.

(4) Kui ennetähtaegse vanaduspensioni suuruse arvutamisel lähtutakse vastavalt käesoleva seaduse § 11 lõikele 6 rahvapensioni määrast, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud vähendamist rahvapensioni määrale.

(5) Ennetähtaegne vanaduspension määratakse eluajaks.

(6) Täiendava pensionistaaži omandamisel arvutatakse ennetähtaegse vanaduspensioni suurus ümber käesoleva seaduse §-s 25 sätestatud korras.

(7) Ennetähtaegset vanaduspensioni ei arvutata ümber vanaduspensioniks (§ 7) või soodustingimustel vanaduspensioniks.

§ 10. Soodustingimustel vanaduspension

(1) Õigus soodustingimustel vanaduspensionile on järgmistel isikutel, kui neil on olemas vanaduspensioni määramiseks nõutav pensionistaaž:

1) emal, isal, võõrasvanemal, eestkostjal või hooldajal, kes on kasvanud vähemalt kaheksa aastat alla 18-aastasest keskmise, raske või sügava puudega last või viit või enam last, - viis aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

2) emal, isal, võõrasvanemal, eestkostjal või hooldajal, kes on kasvanud vähemalt kaheksa aastat nelja last, - kolm aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

3) emal, isal, võõrasvanemal, eestkostjal või hooldajal, kes on kasvanud vähemalt kaheksa aastat kolme last, - üks aasta enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

4)–5)

[kehtetud – RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

6) hüpofüsaarse kääbuskasvuga isikul - 45-aastaselt.

(2) Kui samade laste suhtes on õigus taotleda soodustingimustel vanaduspensioni mitmel käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1-3 nimetatud isikul, lepivad need isikud kokku, kes õigust soodustingimustel vanaduspensionile kasutab. Kokkulepet väljendab kirjalik nõusolek soodustingimustel vanaduspensioni õiguse kasutamisest loobumise kohta teise pensionitaotleja kasuks.

(3) Kui üks käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1-3 nimetatud isikutest ei anna teisele isikule soodustingimustel vanaduspensioni taotlemiseks kirjalikku nõusolekut, on pensioni taotlejal õigus vaidluse lahendamiseks pöörduda kohtu poole.

(4) Soodustingimustel vanaduspension määratakse eluajaks.

[RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

§ 11. Vanaduspensioni suurus

(1) Vanaduspension koosneb kolmest osast:

1) baasosast;

2) staažiosakust, mille suurus võrdub pensioniõigusliku staaži (§ 28) aastate arvu ja aastahinde korrutisega;

3) kindlustusosakust, mille suurus võrdub pensionikindlustatu aastakoeffitsientide (§ 12) summa ja aastahinde korrutisega.

(2) Pensioni aastahinne on ühe pensioniõigusliku staaži aasta ja aastakoeffitsiendi 1,000 rahaline väärtus.

(3) Kui pensioni taotlejal ei ole pensionikindlustusstaaži (§ 30), määratakse pension lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud osade alusel.

(4) Kui pensioni taotlejal ei ole pensioniõiguslikku staaži, määratakse pension käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3 nimetatud osade alusel.

(5) [Aastakoeffitsiendi ja kindlustusosaku arvutamise juhendi kehtestab sotsiaalminister](#) .

(6) Isikule, kelle vanaduspensioni suurus osutub väiksemaks rahvapensioni määra, makstakse vanaduspensioni rahvapensioni määras.

§ 12. Pensionikindlustatu aastakoeffitsient

(1) Pensionikindlustatu aastakoeffitsiendi arvutamiseks liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summad ning jagatakse isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suurusega antud kalendriaastal.

(2) Isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osana võetakse arvesse summad, mis pensionikindlustatu kohta vastavalt sotsiaalmaksuseaduse §-le 10 kantakse riikliku pensionikindlustuse vahenditesse ja mille kohta peetakse arvestust riiklikus pensionikindlustuse registris. Seejuures võetakse aluseks:

[Punkti 1 sõnastus kuni 31. 12. 2006]

1) sotsiaalmaksu maksja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktides 1-4 ja 6 sätestatud juhtudel - arvestatud sotsiaalmaks;[Punkti 1 sõnastus alates 1. 01. 2007]

1) sotsiaalmaksu maksja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktides 1-4, 6 ja 9 ning § 6 lõike 1 punktis 2 sätestatud juhtudel – arvestatud sotsiaalmaks. Sama seaduse § 2 lõike 1 punktis 8 sätestatud juhul – arvestatud sotsiaalmaks, välja arvatud sotsiaalmaks töötukindlustushüvitiselt;

2) riigi või kohaliku omavalitsuse poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõikes 1 või 1¹ sätestatud juhtudel – arvestatud sotsiaalmaks;

3) füüsilisest isikust ettevõtja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktis 5 sätestatud juhul - makstud sotsiaalmaks.

(3) Käesolevas seaduses käsitletav sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa määr on 20 protsenti.

(4) Sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa ja riikliku pensionikindlustuse osa summad ümardatakse täiskroonideks. Summat alla 50 senti ei arvestata ning 50 senti ja üle selle ümardatakse kroonini.

[RT I 2006, 26, 193- jõust. 01.01.2007]

§ 13. Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmine suurus

(1) Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse leidmisel võetakse aluseks riiklikku pensionikindlustuse registrisse kantud andmed isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kohta kalendriaastal.

(2) [Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse arvutamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus](#) .

(3) Eelmise kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse [kinnitab Vabariigi Valitsus](#) hiljemalt jooksva aasta 20. märtsil ning seda rakendatakse pensioni määramisel ja ümberarvutamisel tähtajaga alates 1. aprillist.

(4) Kui pension määratakse algtähtajaga enne 1. aprilli, võetakse pensioni arvutamisel aluseks Vabariigi Valitsuse kinnitatud riiklikku pensionikindlustuse registrisse kantava isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa arvestuslik keskmine suurus.

(5) [Vabariigi Valitsus kinnitab järgmise kalendriaasta riiklikku pensionikindlustuse registrisse kantava isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa arvestusliku keskmise suuruse hiljemalt kümme kalendripäeva enne kalendriaasta algust](#) .

3. peatükk TÖÖVÕIMETUSPENSION

§ 14. Õigus töövõimetuspensionile

(1) Õigus töövõimetuspensionile on isikul:

1) kes on vanuses 16 aastat kuni vanaduspensionieani ja

2) kes on tunnistanud püsivalt töövõime tuks Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras töövõime kaotusega 40 - 100 protsenti ja

3) kellel on olemas käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud töövõimetuspension määramiseks nõutav pensionistaaž.

(2) Töövõimetuspension määratakse püsiva töövõime ajaks.

§ 15. Töövõimetuspensioni määramiseks nõutav pensionistaaž

(1) Töövõimetuspensioni määramiseks peab isikul püsiva töövõimetuse töövõime kaotusega 40–100 protsenti tuvastamise algtähtjaks olema järgmine Eestis omandatud pensionistaaž:

Vanus	Nõutav pensionistaaž
16-20 aastat	staažinõuet ei ole
21-23 aastat	1 aasta
24-26 aastat	2 aastat
27-29 aastat	3 aastat
30-32 aastat	4 aastat
33-35 aastat	5 aastat
36-38 aastat	6 aastat
39-41 aastat	7 aastat
42-44 aastat	8 aastat
45-47 aastat	9 aastat
48-50 aastat	10 aastat
51-53 aastat	11 aastat
54-56 aastat	12 aastat
57-59 aastat	13 aastat
60-62 aastat	14 aastat

2) Töövõimetuspensioni määramiseks staažinõuet ei ole, kui püsiva töövõimetuse põhjuseks on Eesti õigusaktide alusel tuvastatud töövigastus või kutsehaigus.

(3) Töövõimetuspensioni korduval määramisel isikule, kellele on varem makstud töövõimetuspensioni ja kelle õigus pensionile lõppes, suurendatakse töövõimetuspensioni eelmisel määramisel kohaldatud pensionistaaži nõuet ühe aasta võrra iga kolme aasta kohta, mis on möödunud eelmise töövõimetuspensioni maksmise aja lõppemisest, kuid mitte enam kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud pensionistaaži nõudeni.

[RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

§ 16. Püsiv töövõimetus

(1) Püsival töövõimetusel on kaks astet:

- 1) täielik töövõimetus;
- 2) osaline töövõimetus.

(2) Täielikult töövõimetu on isik, kellel esineb haigusest või vigastusest põhjustatud tugevasti väljendunud funktsioonihäire, mille tõttu ta ei ole võimeline tööga elatist teenima.

(3) Osaliselt töövõimetu on isik, kes on võimeline tööga elatist teenima, kuid kes haigusest või vigastusest põhjustatud funktsioonihäire tõttu ei ole võimeline tegema talle sobivat tööd tööaja üldisele riiklikule normile vastavas mahus.

(4) Püsiva töövõimetusel ulatust väljendatakse töövõime kaotuse protsentides nulliga lõppeva arvuna.

(5) Täielikule töövõimetusel vastab töövõime kaotus 100 protsenti.

(6) Osalisele töövõimetusel vastab töövõime kaotus 10-90 protsenti.

(7) Isiku võib püsivalt töövõimetuks tunnistada kestusega kuus kuud, üks aasta, kaks aastat, viis aastat või kuni käesoleva seaduse § 7 lõikes 1 või lõikes 2 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmiseni, kuid mitte kauemaks kui viieks aastaks.

(8) Isiku püsiva töövõimetusel tekkimise aja võib tuvastada tagasiulatuvalt, ent mitte enam kui kolm aastat arstliku töövõimetusel ekspertiisi taotlemise kuupäevast.

(9) Püsiv töövõimetus, selle tekkimise aeg, põhjus ja kestus tuvastatakse arstliku töövõimetusel ekspertiisiga Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(10) Arstliku töövõimetusel ekspertiisi teeb ekspertiisikomisjon või ekspertarst. Ekspertiisikomisjoni või ekspertarsti töökorra kehtestab sotsiaalminister .

(11) Töövõime kaotuse protsendi määramise korra ning arstlikku töövõimetusel ekspertiisi suunamiseks vajalike dokumentide loetelu ja vormid kehtestab sotsiaalminister .

[RT I 2003, 48, 343- jõust. 01.07.2003]

§ 17. Arstliku töövõimetuse ekspertiisi otsus

(1) Arstliku töövõimetuse ekspertiisi tulemuste kohta vormistab ekspertiisikomisjon või ekspertarst kirjaliku otsuse.

(2) Arstliku töövõimetuse ekspertiisi otsuse vormi kinnitab sotsiaalminister.

(3) Püsiva töövõimetuse tuvastamisel näidatakse ekspertiisi otsuses ära:

- 1) püsiva töövõimetuse taotluse esitamise aeg;
- 2) püsiva töövõimetuse tekkimise aeg;
- 3) püsiva töövõimetuse põhjus;
- 4) püsiva töövõimetuse kestus;
- 5) püsiva töövõimetuse ulatus väljendatuna töövõime kaotuse protsentides;
- 6) korduvekspertiisi tähtaeg, kui püsiva töövõimetuse kestus on tuvastatud lühemaks tähtajaks kui vanaduspensioniiikka jõudmiseni;
- 7) otsuse vaidlustamise kord.

(4) Kui ekspertiisikomisjon või ekspertarst tuvastab isikul rohkem kui ühe püsiva töövõimetuse põhjuse, nimetatakse otsuses kõik põhjused, kogu püsiva töövõimetuse ulatus töövõime kaotuse protsentides ja eraldi igast põhjusest tingitud püsiva töövõimetuse ulatus töövõime kaotuse protsentides.

(5) Kui ekspertiisikomisjon või ekspertarst ei tuvasta isikul püsivat töövõimetust, esitatakse sellekohane kirjalik põhjendus.

§ 18. Töövõimetuspensioni arvutamine

(1) Töövõimetuspensioni arvutamise aluseks võetakse suurem järgmistest vanaduspensionidest:

1) püsivalt töövõimetu isiku pensioniõigusliku staaži ja aastakoeffitsientide summa alusel käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud korras arvatud vanaduspension;

2) vanaduspension 30-aastase pensioniõigusliku staaži korral.

(2) Töövõimetuspension moodustab töövõime kaotusele vastava protsendi käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel leitud suurusel.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel arvatud pension osutub väiksemaks rahvapensioni määrast, makstakse töövõimetuspensioni rahvapensioni määras.

§ 19. Üleminek töövõimetuspensionilt vanaduspensionile

(1) Isikule, kellele makstakse töövõimetuspensioni kuni vanaduspensionieani, määratakse vanaduspensioniiikka jõudmisel vanaduspension ilma pensioniavaldust nõudmata.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul arvutatakse vanaduspension vastavalt käesoleva seaduse § 11 sätetele, lähtudes vanaduspensioni määramise ajaks olemasolevast pensionistaažist.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaselt arvatud vanaduspension osutub väiksemaks varem makstud pensionist, makstakse vanaduspensioni varem makstud pensioni suurusel, kuid mitte vähem kui isiku töövõime kaotuse protsendile vastav osa käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punkti 2 alusel arvatud töövõimetuspensionist.

(4) Isiku, kelle töövõimetuspensionile on juurde arvatud käesoleva seaduse § 24 lõigetes 1 ja 2 sätestatud pensionilisa, üleviimisel vanaduspensionile säilib õigus saada varem makstud pensionilisa.

4. peatükk TOITJAKAOTUSPENSION

§ 20. Õigus toitjakaotuspensionile

(1) Õigus toitjakaotuspensionile on toitja surma korral tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetel. Lapse, vanema või lese õigus toitjakaotuspensionile ei sõltu sellest, kas nad olid toitja ülalpidamisel või mitte.

(2) Toitjakaotuspensionile õigust omavaks perekonnaliikmeks on:

1) toitja laps, vend, õde või lapselaps, kes on alla 18-aastane (alla 24-aastane gümnaasiumi või kutseõppeasutuse päevases õppevormis või täiskoormusega või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis õppiv õpilane või ülikooli või rakenduskõrgkooli täiskoormusega õppiv üliõpilane) või sellest east vanem, kui ta on tunnistanud püsivalt töövõimeks enne 18-aastaseks (päevases õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist. Vennal, õel või lapselapsel on õigus pensionile juhul, kui tal ei ole töövõimelisi vanemaid;

2) toitja vanem, kes on vanaduspensionieas või püsivalt töövõimetu;

3) toitja mittetöötav lesk, kes on rase (alates 12. rasedusnädalast);

4) toitja lesk, kes on püsivalt töövõimetu või vanaduspensionieas ja kelle abielu toitjaga oli kestnud vähemalt ühe aasta;

5) toitja lahutatud abikaasa, kes jõudis vanaduspensioniiikka või tunnistati püsivalt töövõimetuks enne abielu lahutamist või enne kolme aasta möödumist abielu lahutamisest ja kelle abielu toitjaga oli kestnud vähemalt 25 aastat;

6) mittetöötav toitja lapse vanem või eestkostja, kes kasvatab toitja kuni kolmeaastast last oma perekonnas.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud tingimustel on õigus toitjakaotuspensionile samuti:

1) võõraslapsel või kasulapsel, kelle võõrasvanem või kasuvanem on surnud ja kes ei saa elatist oma vanemalt;

2) võõrasvanemal või kasuvanemal, kes on võõraslast või kasulast kasvatanud ja ülal pidanud vähemalt kaheksa aastat.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikutele määratakse toitjakaotuspension, kui toitjal oli surma päevaks pensionistaaž, mis oleks olnud vajalik temale töövõimetuspensionile (§ 15) või vanaduspensionile (§ 7) määramiseks.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud tingimustel määratakse toitjakaotuspension ka juhul, kui toitja on teadmata kadunud.

(6) Toitjakaotuspension määratakse ajaks, mil käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikud vastavad selle pensioni saamise tingimustele.

(6¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud isikute õppimist tõendatakse andmetega, mille allikas on Eesti Vabariigi haridusseaduse § 36⁶ lõike 4 alusel asutatud Eesti Hariduse Infosüsteem, või isiku poolt esitatud õppimist tõendava dokumendiga. Andmete lahknevuse korral lähtutakse Eesti Hariduse Infosüsteemi andmetest.

(7) Püsivalt töövõimetu isik loetakse käesoleva paragrahvi lõike 2 tähenduses toitjakaotuspensionile õigust omavaks perekonnaliikmeks juhul, kui tal on õigus töövõimetuspensionile või püsiva töövõimetusel alusel rahvapensionile.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

§ 21. Toitjakaotuspension arvutamine

(1) Toitjakaotuspension arvutamise aluseks võetakse suurem järgmistest vanaduspensionidest:

1) toitja surmapäevani omandatud pensioniõigusliku staaži ja aastakoeffitsientide summa alusel käesoleva seaduse § 11 sätete kohaselt arvutatud vanaduspension;

2) vanaduspension 30-aastase pensioniõigusliku staaži korral.

(2) Toitjakaotuspension arvutatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvutatud pensionist järgmistest määrades:

1) ühele perekonnaliikmele 50 protsenti;

2) kahele perekonnaliikmele 80 protsenti;

3) kolmele või enamale perekonnaliikmele 100 protsenti.

[RT I 2004, 16, 120- jõust. 01.04.2004]

5. peatükk RAHVAPENSION

§ 22. Õigus rahvapensionile

(1) Õigus rahvapensionile on:

1) 63-aastaseks saanud isikul, kellel ei ole õigust vanaduspensionile ja kes on elanud Eestis alalise elanikuna või tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel vähemalt viis aastat vahetult enne pensioni taotlemist;

2) püsivalt töövõimetuks tunnistatud isikul, kelle töövõime kaotuse protsent on vähemalt 40, kellel puudub töövõimetuspension määramiseks nõutav pensionistaaž ja kes on elanud Eestis alalise elanikuna või tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel vähemalt ühe aasta vahetult enne pensioni taotlemist;

3) käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud isikutele, kellel seoses toitjal nõutava pensionistaaži puudumisega ei ole õigust toitjakaotuspensionile, kui toitja oli elanud Eestis alalise elanikuna või tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel vähemalt üks aasta enne surma;

4) vanaduspensioniiikka jõudnud isikul, kellele maksti püsiva töövõimetusel alusel rahvapension kuni vanaduspensionieani või käesoleva seaduse § 60 lõike 1 alusel endises suuruses säilitatud pensioni kuni määratud tähtajani.

(2) Rahvapension määratakse järgmiseks tähtajaks:

1) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud isikutele eluajaks;

- 2) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud isikule püsiva töövõimetuse ajaks;
- 3) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud isikutele ajaks, mil nad vastavad käesoleva seaduse §-s 20 sätestatud tingimustele.

(3) Rahvapensioni ei määrata ning määratud rahvapensioni maksmine lõpetatakse, kui isik saab mõne teise riigi pensioni.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 23. Rahvapensioni suurus

Rahvapension arvutatakse järgmistes määrades:

- 1) käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud isikutele 100 protsenti rahvapensioni määrast;
- 2) käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 2 nimetatud isikule töövõime kaotusele vastav protsent rahvapensioni määrast;
- 3) käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul kolme või enama perekonnaliikme korral 100 protsenti, kahe perekonnaliikme korral 80 protsenti ja ühe perekonnaliikme korral 50 protsenti rahvapensioni määrast.

[RT I 2004, 16, 120- jõust. 01.04.2004]

§ 23¹. Üleminek rahvapensionilt töövõimetuspensionile

(1) Isikule, kellele makstakse rahvapensioni käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punkti 2 alusel ja kellel täitub käesoleva seaduse § 15 lõikes 1 sätestatud vanusele vastav pensionistaaž, määratakse avalduse alusel töövõimetuspension.

(2) Rahvapensionilt töövõimetuspensionile üleviimisel kohaldatakse pensionistaaži nõuet, mis vastab üleviimise hetkel isiku vanusele.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

6. peatükk PENSIONILISAD

§ 24. Õigus pensionilisale

(1) Käesoleva seaduse alusel määratud pensionile arvutatakse juurde järgmised pensionilised:

- 1) Vabadussõjast osavõtnule ja tema lesele 100 protsenti rahvapensioni määrast;
- 2) [kehtetu – RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]
- 3) II maailmasõjast osavõtnule ja Omakaitse liikmele 10 protsenti rahvapensioni määrast.

(2) [Kehtetu – RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

(3) Isikule, kellel on õigus mitmele käesolevas paragrahvis loetletud pensionilisale, määratakse üks pensionilisa tema valikul.

7. peatükk RIIKLIKU PENSIONI ÜMBERARVUTAMINE JA INDEKSEERIMINE

§ 25. Riikliku pensioni ümberarvutamine

(1) Määratud riiklik pension arvutatakse ümber:

- 1) registrisse kantud eelmise aasta isikustatud sotsiaalmaksu andmete alusel - kord aastas alates 1. aprillist;
- 2) pensioni vähendamist tingivate asjaolude tekkimisel, välja arvatud käesoleva paragrahvi punktis 1 sätestatud juhul, - nende asjaolude tekkimise kuule järgneva kuu esimesest päevast;
- 3) pensioni suurendamist tingivate asjaolude tekkimisel, välja arvatud käesoleva paragrahvi punktis 1 sätestatud juhul, - avalduse esitamise päevast, kui avaldus koos dokumentidega on esitatud ühe kuu jooksul, arvates pensioni suurendamist tingivate asjaolude tekkimisest. Avalduse hilisemal esitamisel arvutatakse pension ümber avalduse esitamise kuule järgneva kuu esimesest kuupäevast.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud asjaoludest on pensionär kohustatud kirjalikult teatama elukohajärgsele pensioniametile kümne päeva jooksul asjaolude tekkimisest arvates.

§ 26. Riikliku pensioni indekseerimine

(1) Iga kalendriaasta 1. aprilliks indekseeritakse käesoleva seaduse alusel arvutatud riiklikke pensione indeksiga, mille väärtus on tarbijahinnaindeksi aastase kasvu ja sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastase kasvu aritmeetiline keskmine.

(2) Tarbijahinnaindeksi aastane kasv leitakse eelmise kalendriaasta tarbijahinnaindeksi väärtuse jagamisel üle-eelmise kalendriaasta tarbijahinnaindeksi väärtusega, lähtudes Statistikaameti ametlikult avaldatud tarbijahinnaindeksi väärtustest.

(3) Sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastane kasv leitakse eelmise kalendriaasta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kogusumma jagamisel üle-eelmise kalendriaasta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kogusummaga, lähtudes Rahandusministeeriumi andmetest sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise kohta.

(4) Tarbijahinnaindeksi ja sotsiaalmaksu laekumise aastast kasvu väljendatakse täpsusega kolm kohta pärast koma.

(5) Riiklikku pensioni ei indekseerita, kui käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvutatud indeksi väärtus on väiksem kui 1,000.

(6) [Vabariigi Valitsus kinnitab](#) indeksi väärtuse hiljemalt jooksva aasta 20. märtsiks, välja arvatud lõikes 5 sätestatud juhul.

(7) Kalendriaasta 1. aprilliks arvutab Sotsiaalkindlustusamet rahvapensioni määra, pensioni baasosa ja aastahinde uued väärtused, korrutades seni kehtinud väärtused läbi käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kinnitatud indeksiga ja fikseerides tulemused täpsusega üks sent.

8. peatükk PENSIONISTAAZH

§ 27. Pensionistaaž

(1) Pensionistaaž on aeg, mil pensionikindlustatu oli hõivatud riiklikule pensionile õigust andva tegevusega.

(2) Pensionistaaž jaguneb järgmiselt:

- 1) pensioniõiguslik staaž, mida arvestatakse kuni 1998. aasta 31. detsembrini;
- 2) pensionikindlustusstaaž, mida arvestatakse alates 1999. aasta 1. jaanuarist.

(3) [Pensioniõigusliku staaži tõendamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.](#)

(4) [Pensionistaaži arvestamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.](#)

§ 28. Pensioniõigusliku staaži hulka arvatava tegevuse aeg

(1) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse tegevuse aeg, kui tööandja oli kohustatud maksma sotsiaalmaksu.

(2) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse samuti:

- 1) loomeliitude ja kutseühingute liikmete tegevuse aeg alates loometegevuse algusest. 1991. aasta 1. jaanuarist arvatakse nimetatud isikute loometegevuse aeg staaži hulka juhul, kui maksti sotsiaalmaksu;
- 2) teenistusaeg Eesti kaitseväes ning kooskõlas kaitseväeteenistuse seadusega (RT I 2000, 28, 167; 2001, 34, 190; 47, 260; 58, 353) selle teenistusega võrdsustatud teenistusaeg, samuti teenistusaeg Siseministeeriumi süsteemis;
- 3) kohustusliku sõjaväeteenistuse ja asendusteenistuse aeg, kui isik suunati teenistusse Eestist;
- 4) õpiaeg kutseõppeasutuse päevases õppevormis või ülikooli või rakenduskõrgkooli statsionaarses õppevormis või nendega võrdsustatud õppevormides;
- 5) Eesti Vabariigi diplomaadi abikaasal välisesinduses oleku aeg;
- 6) Eesti Vabariigi presidendi mittetöötaval abikaasal presidendi ametivolituste aeg;
- 7) I grupi invaliidi, lapsinvaliidi, alla 18-aastase lapseast invaliidi eest hoolitsemise aeg ning emal, isal, võõrasvanemal, eestkostjal või lapse tegelikul hooldajal väikelapse eest hoolitsemise aeg kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni;
- 8) riigi tööhõivetalituses töötü abiraha saamise või tööhõivetalituse vahendusel tööturukoolituses osalemise aeg;
- 9) töötamise aeg kirikus (koguduses) või muus registreeritud usuorganisatsioonis. 1991. aasta 1. jaanuarist arvatakse nimetatud töötamise aeg staaži hulka juhul, kui maksti sotsiaalmaksu;
- 10) töötamise aeg talus enne talu likvideerimist, kolhoosi, sovhoosi või mujale tööle asumist, kui isik oli vähemalt 14 aastat vana;
- 11) töötamise aeg talus, kui kooskõlas Eesti NSV taluseadusega (ENSV Teataja 1989, 39, 611; RT I 1993, 72/73, 1021; 1994, 30, 465; 66, 1159) oli talu maksude maksmisest vabastatud;
- 12) ühel vanemal või võõrasvanemal või eestkostjal või peres hooldajal kaks aastat iga lapse kohta, keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat;
- 13) [kehtetu – RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]
- 14) töötamise aeg füüsilisest isikust ettevõtjana, kui maksti sotsiaalmaksu;

15) aeg, mil töötaja või käesoleva paragrahvi punktis 14 nimetatud füüsilisest isikust ettevõtja oli ajutiselt töövõimetu.

(3) Sooduskorras arvatakse Eestis omandatud pensioniõigusliku staaži hulka:

1)–3)

[kehtetud – RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

4) pidalitõbilas või katkutõrjeasutuses töötamise aeg kahekordselt;

5) 1944. aasta oktoobris või novembris Saaremaalt Sõrve poolsaarelt Saksamaale sunniviisiliselt ümberasustatud isiku puhul aeg alates ümberasustamisest kuni Eestisse elama asumiseni, kuid mitte kauem kui 1946. aasta 31. detsembrini, kolmekordselt.

(4) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse käesolevas paragrahvis sätestatud tegevuse aeg endise NSV Liidu territooriumil kuni 1991. aasta 1. jaanuarini juhul, kui isikul on vähemalt 15 aastat Eestis omandatud pensionistaaži.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 01.01.2007]

§ 29. Pensioniõigusliku staaži arvestamine

(1) Pensioniõigusliku staaži kohta peetakse arvestust päeva täpsusega.

(2) Pensioni suuruse arvutamisel ümardatakse vähemalt kuue kuu pikkune pensioniõiguslik staaž täisaastaks, alla kuue kuu pikkune pensioniõiguslik staaž jäetakse arvestamata.

(3) Vanadus-, töövõimetus- või toitjakaotuspensionile õigust andva pensionistaaži nõude täitmise kindlakstegemisel lähtutakse ümardamata pensioniõiguslikust staažist.

§ 30. Pensionikindlustusstaaži arvestamine

(1) Üks aasta pensionikindlustusstaaži arvestatakse pensionikindlustatule, kelle eest on vastavalt sotsiaalmaksuseadusele makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vähemalt kuupalga alammäära aastasummalta.

(2) Pensionikindlustusstaaži arvutamisel võrreldakse pensionikindlustatu iga kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt kuupalga alammääral arvutatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.

(3) Riigi või kohaliku omavalitsuse poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 alusel makstav sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa võetakse pensionikindlustusstaaži arvestamisel arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa tasumisega kuupalga alammääralta.

[RT I 2004, 89, 604- jõust. 01.04.2005]

9. peatükk

RIIKLIKU PENSIONI TAOTLEMINE, MÄÄRAMINE JA MAKSMINE

§ 31. Riikliku pensioni taotlemine

(1) Riikliku pensioni taotleja esitab pensioniavalduse elukohajärgsele pensioniametile.

(1¹) Pensionitaotleja elukohaks on rahvastikuregistrisse kantud elukoht. Kui pensionitaotlejal ei ole registrijärgset elukohta, määratleb pensionitaotleja oma elukoha ise.

(2) Pensioniavalduse vormi kehtestab sotsiaalminister.

(3) Pensioni taotlemise päevaks loetakse päev, millal elukohajärgne pensioniamet võtab vastu pensioniavalduse koos kõigi vajalike dokumentidega. Dokumentide vastuvõtmise kohta antakse pensioni taotlejale tõend.

(4) Kui pensioniavaldus on saadetud posti teel ning seejuures on lisatud kõik vajalikud dokumendid, loetakse pensioni taotlemise päevaks avalduse lähtekoha postitempli kuupäev.

(5) [Kehtetu – RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(6) Elukohajärgne pensioniamet osutab pensioni taotlejale vajaduse korral abi pensioni taotlemiseks vajalike dokumentide saamisel.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 32. Riikliku pensioni määramine

(1) Riikliku pensioni määrab elukohajärgse pensioniameti direktor või tema asetäitja või pensioniameti direktori volitatud pensioniameti struktuuriüksuse juht või tema asetäitja, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud juhul.

(2) Riiklik pension määratakse pensioni taotlemise päevast. Varasemast tähtajast määratakse pension järgmistel juhtudel:

- 1) vanaduspension määratakse pensioniikka jõudmise päevast (§ 7 lõige 1 või 2 või § 10 lõige 1), töövõimetuspension ning rahvapension püsivalt töövõimetuks tunnistatud isikule määratakse püsiva töövõimetuse kindlakstegemise päevast, kui pensioniavaldus on esitatud kolme kuu jooksul, arvates pensioniikka jõudmise või püsiva töövõimetuse kindlakstegemise päevast;
- 2) toitjakaotuspension või rahvapension toitja surma või teadmata kadumise päevast, kuid mitte üle 12 kuu enne pensioni taotlemist.

(3) Kui isik ei taotlenud määratud tähtajal püsiva töövõimetuse korduvekspertiisi mõjuvatel põhjustel ning ta tunnistatakse korduvekspertiisiga tagasiulatavalt püsivalt töövõimetuks, määratakse ja makstakse töövõimetuspension või püsiva töövõimetuse alusel rahvapension püsiva töövõimetuse tekkimise ajast, kuid tagasiulatavalt mitte üle ühe aasta.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

§ 33. Pensionikomisjon

(1) Pensioni taotleja nõudmisel, samuti kollegiaalset lahendust nõudva pensionitaotluse puhul otsustab pensioni määramise pensionikomisjon, mille moodustamise korra ja töökorra kehtestab sotsiaalminister.

(2) Pensionikomisjoni pädevusse kuulub:

- 1) vaidluste lahendamine käesoleva seaduse alusel pensioni taotlemise, määramise, ühelt pensioniliigilt teisele üleviimise, pensioni ümberarvutamise ja pensioni maksmise küsimustes;
- 2) pensioniõigusliku staaži tõendamiseks esitatud dokumentidele õigusliku hinnangu andmine;
- 3) seadusliku aluseta määratud pensioni maksmise lõpetamise otsustamine;
- 4) pensioni maksmise peatamise otsustamine;
- 5) liigselt makstud pensionisummade pensionist kinnipidamise otsustamine;
- 6) seadusega talle pandud muude vaidluste lahendamine.

[RT I 2003, 82, 549- jõust. 01.01.2004]

§ 34. Pensioni määramise otsus

Pension määramine või mittemääramine vormistatakse kirjaliku otsusena, mis koosneb:

- 1) sissejuhatuses, milles märgitakse otsuse teinud pensioniameti direktori või tema asetäitja või pensioniameti direktori volitatud struktuuriüksuse juhi või tema asetäitja nimi või pensionikomisjoni nimi, koosseis ja otsuse tegemise kuupäev;
- 2) kirjeldavast osast, mis sisaldab kokkuvõtet pensioni taotleja taotlusest;
- 3) otsuse põhjendusest, milles märgitakse dokumendid ja tõendid, samuti asjaolud, millele otsus on rajatud, ning viited otsuse aluseks olevate õigusaktide sätetele;
- 4) otsuse resolutsioonist, mis sisaldab seisukohta pensioniavalduse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta;
- 5) selgitusest otsuse vaidlustamise korra ja tähtaja kohta;
- 6) märkest otsuse teatamise viisi kohta;
- 7) otsuse teinud ametniku või ametnike allkirjadest.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

§ 35. Pensionitunnistus

Pensionäriale antakse pensionitunnistus, mille vormi kehtestab sotsiaalminister.

§ 36. Riikliku pensioni maksmine

(1) Riikliku pensioni makstakse elukohajärgse pensioniameti kaudu igakuuliselt jooksva kuu eest vastavalt pensionäri soovile pank pensionäri arvele või posti teel.

(2) Riikliku pensioni kättetoimetamine ja saatmine Eestis toimub maksja kulul.

(3) Riikliku pensioni kandmine välisriigis asuvasse pank pensionäri arvele toimub saaja kulul.

(4) Riigieelarvest finantseeritavas hoolekandeesutuses viibivale alaealisele määratud riiklik pension kantakse pank lapse isiklikule arvele.

§ 37. Riikliku pensioni üldsumma

Käesoleva seaduse alusel riikliku pensioni maksmisel lähtutakse riikliku pensioni üldsummast, mille moodustab isikule määratud riiklik pension koos pensionilisaga.

§ 38. Pensionisummade ümardamine

Riikliku pensioni maksmisel ja pensionist kinnipeetava summa arvutamisel ümardatakse 50 senti ja üle selle kroonini, summat alla 50 sendi ei arvestata.

§ 39. Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise ja maksmise juhend

[Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise ja maksmise juhendi kehtestab sotsiaalminister](#) .

§ 40. Vaidluste läbivaatamine

(1) Pensioniameti direktori, tema asetäitja või pensioniameti direktori volitatud struktuuriüksuse juhi või tema asetäitja või pensionikomisjoni otsusega mittenõustumise korral võib pensionitaotleja või pensionär pöörduda halduskohtusse kolme kuu jooksul, arvates päevast, millal ta sai teada või pidi teada saama oma õiguste rikkumisest.

(1¹) Käesoleva seaduse alusel pensioni taotlemise, määramise, ühelt pensioniliigilt teisele üleviimise, pensioni ümberarvutamise ja pensioni maksmise otsusega mittenõustumise korral on isikul õigus esitada vaie pensionikomisjonile. Vaie esitatakse, vaadatakse läbi ja vaideotsus tehakse haldusmenetluse seaduse 5. peatükis (vaidemenetlus) ettenähtud korras.

(2) Arstliku töövõimetuse ekspertiisi otsusega mittenõustumise korral võib pensioni taotleja või pensionär pöörduda Sotsiaalkindlustusameti juures asuvasse vaidluskomisjoni, kes korraldab täiendava ekspertiisi. Vaidluskomisjoni moodustab ja selle töökorra kehtestab sotsiaalminister määrusega .

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 ettenähtud juhul teeb vaidluskomisjon otsuse pärast kõigi nõuetekohaselt esitatud tõendite kontrollimist kolme kuu jooksul, arvates vaide registreerimisest Sotsiaalkindlustusametis.

(3) Vaidluskomisjoni otsusega mittenõustumise korral võib isik pöörduda halduskohtusse kolme kuu jooksul, arvates vaidluskomisjoni otsuse teatavaks tegemise päevast.
[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

10. peatükk RIIKLIKU PENSIONI ARVUTAMISE, MÄÄRAMISE JA MAKSMISE ERISUSED

§ 41. Toitjakaotuspensionide määramine ja maksmine

(1) Käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud perekonnaliikmetele ja nendega võrdsustatud isikutele, kellel on õigus saada toitjakaotuspensionide või rahvapensionide toitja kaotuse korral, määratakse ühine pension.

(2) Perekonnaliikme avalduse alusel eraldatakse toitjakaotuspensionist või toitja kaotuse alusel makstavast rahvapensionist tema osa ja makstakse see talle eraldi välja.

(3) Lese või lahutatud isiku uuesti abiellumisel säilitatakse temale abikaasa surma või teadmata kadumise puhul määratud toitjakaotuspension või rahvapension 12 kuuks.

(4) Alla 18-aastaselt või alla 24-aastaselt orvul, kes õpib gümnaasiumi või kutseõppeasutuse päevases õppevormis või täiskoormusega või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või ülikoolis või rakenduskõrgkoolis täiskoormusega, või sellest eest vanemal orvul, kui ta on tunnistatud püsivalt töövõimetuks enne 18-aastaseks (päevases või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist, on õigus saada, arvestades käesoleva seaduse § 21 lõike 2 ja § 23 punkti 3 sätteid, samaaegselt kahte toitjakaotuspensionide või kahte rahvapensionide või nii toitjakaotuspensionide kui ka rahvapensionide sõltuvalt tema vanemate pensionistaažist.
[RT I 2003, 20, 116- jõust. 10.03.2003]

§ 42. Riikliku pensioni arvutamise ja maksmise erisused pensioniõiguse tekkimisel vastavalt välislepingule

(1) Isikule, kellel puudub riikliku pensioni määramiseks nõutav Eestis omandatud pensionistaaž, kuid kellel tekib õigus riiklikule pensionile välislepingu alusel, arvutatakse riiklik pension käesolevas paragrahvis sätestatud korras.

(2) Vanaduspensioni puhul arvutatakse esmalt vanaduspensioni teoreetiline suurus, mille puhul võetakse arvesse kõik Eestis ja lepinguosalises riigis omandatud pensionistaažid nii, nagu need oleksid täitunud Eestis. Vanaduspensioni tegeliku suuruse saamiseks korrutatakse vanaduspensioni teoreetiline suurus Eestis omandatud pensionistaaži aastate arvuga ja jagatakse kõikides lepinguosalistes riikides, kaasa arvatud Eestis, omandatud summaarse pensionistaaži aastate arvuga.

(3) Töövõimetuspensioni arvutamise aluseks võetava vanaduspensioni teoreetiline suurus leitakse käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 sätestatud korras. Vanaduspensioni tegeliku suuruse saamiseks korrutatakse vanaduspensioni teoreetiline suurus Eestis omandatud pensionistaaži aastate arvuga ja jagatakse kõikides lepinguosalistes riikides, kaasa arvatud Eestis, omandatud summaarse pensionistaaži aastate arvuga. Töövõimetuspension arvutatakse käesoleva lõike alusel arvutatud vanaduspensioni tegelikust suurusest vastavalt käesoleva seaduse § 18 lõikele 2.

(4) Toitjakaotuspensioni arvutamise aluseks võetava vanaduspensioni teoreetiline suurus leitakse käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 sätestatud korras. Vanaduspensioni tegeliku suuruse saamiseks korrutatakse vanaduspensioni teoreetiline suurus Eestis omandatud pensionistaaži aastate arvuga ja jagatakse kõikides lepinguosalistes riikides, kaasa arvatud Eestis, omandatud summaarse pensionistaaži aastate arvuga. Toitjakaotuspension arvutatakse käesoleva lõike alusel arvutatud vanaduspensioni tegelikust suurusest vastavalt käesoleva seaduse § 21 lõikele 2.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Eestis elavale isikule välislepingute alusel lepinguosaliste riikide poolt makstavate vanadus- või töövõimetuspensionide kogusumma koos Eesti poolt makstava pensioniga osutub väiksemaks rahvapensioni määrast, makstakse isikule rahvapensioni määra ja välislepingute alusel saadavate pensionide vahe.

(6) Isiku avalduse alusel võib pensioni maksta kord kvartalis või poolaastas.
[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

§ 43. Riikliku pensioni maksmine töötamise korral

(1) Toitjakaotuspensioni ja rahvapensioni käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud isikutele töötamise korral ei maksta, välja arvatud alla 18-aastasele lapsele või alla 24-aastasele päevases õppevormis või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppijale.

(1¹) Ennetähtaegset vanaduspensioni käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniealiseks saamiseni töötamise korral ei maksta.

(2) Käesoleva seaduse mõttes käsitatakse töötamisena sotsiaalmaksuga maksustatud tulu teenimist töö- või teenistuslepingu või tsiviilõigusliku lepingu alusel või tegutsemist ettevõtjana.
[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

§ 44. Riikliku pensioni maksmine volikirja alusel

(1) Volikirja alusel makstakse riiklikku pensioni mitte rohkem kui kolm aastat järjest.

(2) Volikiri peab olema tõestatud notariaalselt või statsionaarse raviasutuse juhi poolt, kus pensionär on ravil.

(3) Kui volikirjas pole kehtivusaega märgitud, kehtib see ühe aasta jooksul tõestamise päevast arvates.

(4) Kui volikirja tõestab statsionaarse raviasutuse juht, kehtib see kuni kuue kuu jooksul saamata jäänud pensioni väljamaksmiseks.

§ 45. Saamata jäänud pension

(1) Kui posti kaudu makstav pension on välja võtmata vähemalt kuus kuud, peatatakse pensioni maksmine. Pärast vastava avalduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse (RT I 1999, 25, 365; 2000, 25, 148; 26, 150; 40, 254; 86, 550; 2001, 16, 68; 31, 173; 56, 338) § 2 lõikes 2 sätestatud dokumendi esitamist makstakse pension välja tagantjärele.

(2) Pensionäri surma korral maksab pensionäri elukohajärgne pensioniamet saamata jäänud riikliku pensioni välja isikule, kellel on õigus saada toitjakaotuspensioni. Vanemal, abikaasal ja teistel perekonnaliikmetel on õigus saada saamata jäänud riiklikku pensioni ka siis, kui nad ei kuulu toitjakaotuspensioniga kindlustatavate isikute hulka.

(3) Käesoleva paragrahvi mõistes on teisteks perekonnaliikmeteks:

- 1) laps, lapselaps, võõraslaps;
- 2) eestkostja, eestkostetav;
- 3) vend, õde, õe- ja vennalaps;

4) vanavanem, võõrasvanem.

(4) Mitme perekonnaliikme samaaegsel pöördumisel elukohajärgsesse pensioniametisse pensionäri surma tõttu saamata jäänud riikliku pensioni nõudega jagatakse saada olev pension nende vahel võrdselt.

(5) Riiklik pension makstakse pöördujale välja, kui avaldus on esitatud kuue kuu jooksul pensionäri surma päevast arvates.

§ 46. Riikliku pensioni maksmine pensionäri kohtuliku karistamise korral

(1) Kui kohus mõistab pensionäri süüdi ja karistab teda vabadusekaotusega, peatatakse riikliku pensioni maksmine vabadusekaotuse kandmise ajaks.

(2) Kui isiku suhtes on tõkendina kasutatud vahi alla võtmist, peatatakse vahi all oleku ajaks riikliku pensioni maksmine. Pension makstakse isikule tagantjärele välja pärast kohtuotsuse jõustumist juhul, kui isik mõisteti õigeks või teda ei karistatud vabaduskaotusega.

(3) Kui kohus määrab pensionäri suhtes meditsiinilise iseloomuga mõjutusvahendi kohaldamise, makstakse nimetatud mõjutusvahendi kohaldamise ajal pensioni pooles rahvapensioni määras, kuid mitte rohkem kui isikule määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud pensioni suuruses.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1-3 nimetatud pensionäri on käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1 loetletud ülalpeetavaid, makstakse neile riiklikku pensioni järgmises suuruses:

- 1) ühe ülalpeetava puhul 25 protsenti pensionist;
- 2) kahe ülalpeetava puhul 50 protsenti pensionist;
- 3) kolme ja enama ülalpeetava puhul 75 protsenti pensionist.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõigete 3 ja 4 alusel makstav pension ületab isikule määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud pensioni suuruse, makstakse pensioni määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud suuruses.

[RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

§ 47. Riiklikust pensionist kinnipidamine

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

(1) Riiklikust pensionist võib teha kinnipidamisi üksnes:

- 1) täitemenetluse seadustiku alusel täitmisele kuuluva lahendi alusel;
- 2) elukohajärgse pensioniameti pensionikomisjoni otsuse alusel pensionärile enammakstud pensionisummade sissenõudmiseks, kui enamakse on põhjustatud pensionäri teadlikust valeandmete esitamisest või pensioni saamist mõjutavate asjaolude teatamata jätmisest.

(2) Riiklikust pensionist kinnipeetav osa arvutatakse pensionärile maksmiseks ettenähtud pensionist, lähtudes riikliku pensioni üldsummast.

(3) Täitemenetluse seadustiku alusel täitmisele kuuluvate lahendite alusel võib kinni pidada kuni 50 protsenti riiklikust pensionist, kuid pensionärile säilitatakse seejuures vähemalt 50 protsenti rahvapensioni määra.

(4) Pensionikomisjoni otsuse alusel võib riiklikust pensionist kinni pidada kuni 20 protsenti lisaks kinnipidamisele käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel, kuid pensionärile säilitatakse seejuures vähemalt 50 protsenti rahvapensioni määra.

(5) Pensionäri kirjalikul nõusolekul võib elukohajärgse pensioniameti pensionikomisjoni otsuse alusel kinni pidada käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud piirmääradest suurema summa.

(6) Pensioniamet kannab käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kinnipeetava summa kohtutäituri ametialasele arveldusarvele.

(7) [Kehtetu – RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

§ 48. Pensionisummade tagasinõudmine

(1) Kui isikul ei ole õigust saada riiklikku pensioni või kui riikliku pensioni maksmine lõpetatakse enne, kui pensionikomisjoni otsuse alusel kinnipeetav enammakstud summa on täielikult kustutatud, teeb pensioniamet isikule enammakstud summa tagasinõudmiseks ettekirjutuse koos hoiatusega. Hoiatuses märgitud tähtaja jooksul ettekirjutuse täitmata jätmise korral on pensioniametil õigus anda ettekirjutus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(2) Pärast pensionäri surma alusetult panka tema arvele kantud või volikirja alusel panga või posti kaudu väljamakstud riikliku pensioni summad ei kuulu pärandvara koosseisu ning nimetatud summad tagastatakse panga või pärandvara saanud isiku poolt elukohajärgse pensioniameti nõudmisel.

(3) Liiklusõnnetuse tõttu isiku püsivalt töövõimetus- või toitja kaotuse korral nõuab pensioniamet väljamakstud töövõimetus-, toitjakaotus- või rahvapensioni summad sisse liikluskindlustusega tegelevalt

kindlustusandjalt, kui riiklikku pensioni saaval isikul tekib nõudeõigus liikluskindlustusega tegeleva kindlustusandja vastu.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

11. peatükk

RIIKLIKU PENSIONIKINDLUSTUSE KORRALDAMINE JA RIIKLIK PENSIONIKINDLUSTUSE REGISTER

§ 49. Riikliku pensionikindlustuse korraldamine

Riiklikku pensionikindlustust korraldab Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas olev Sotsiaalkindlustusamet.

§ 50. Riiklik pensionikindlustuse register

(1) Riiklik pensionikindlustuse register (edaspidi *register*) on riiklik register andmekogude seaduse (RT I 1997, 28, 423; 1998, 36/37, 552; 1999, 10, 155; 2000, 50, 317; 57, 373; 92, 597; 2001, 7, 17; 17, 77) § 31 tähenduses.

(2) Riikliku pensionikindlustuse registri pidamise põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus .

§ 51. Registri eesmärk ja vastutav töötleja

(1) Registri eesmärk on andmete kogumine käesoleva seaduse ja teiste seadustega pandud ülesannete täitmiseks.

(2) Registri vastutav töötleja on Sotsiaalkindlustusamet.

§ 52. Kannete tegemine registrisse ja andmete saamine registrist

Andmete kandmine registrisse ja andmete saamine registrist toimub vastavalt andmekogude seadusele, isikuandmete kaitse seadusele (RT I 1996, 48, 944; 1998, 59, 941; 111, 1833; 2000, 50, 317; 92, 597; 104, 685; 2001, 50, 283), rahvastikuregistri seadusele (RT I 2000, 50, 317; 2001, 31, 173), sotsiaalmaksuseadusele, käesolevale seadusele ja teistele seadustele ning riikliku pensionikindlustuse registri pidamise põhimäärusele. Registrist võivad muu hulgas kasutada kohtud ja kohtutäiturid isikuandmete osas.

[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 53. Registri andmete koosseis, allikad ja arvestus

(1) Register sisaldab:

- 1) isikut identifitseerivaid andmeid, mille allikaks on rahvastikuregister. Isik loetakse registrisse kantuks, kui teda identifitseerivad andmed on registrisse kantud kas rahvastikuregistri või isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 sätestatud dokumendi alusel;
- 2) isiku üldandmeid, mille allikaks on rahvastikuregister;
- 3) isiku sotsiaalmaksualaseid andmeid, mille allikaks on maksukohustuslaste register või tõend arvestatud ja makstud sotsiaalmaksu kohta;
- 4) isikule pensioni, toetuse või hüvitise määramise ja maksmise alusandmeid;
- 5) andmeid isikule pensioni, toetuse või hüvitise määramise ja maksmise kohta.

(2) Registri andmete alusel peetakse arvestust isiku kohta makstud ja arvestatud sotsiaalmaksu, pensioniõigusliku ja pensionikindlustusstaazi ning pensionide määramise ja maksmise kohta.

(3) Registri andmete alusel arvutatakse iga pensionikindlustatu kohta üks kord aastas tema aastakoeffitsient ja aastakoeffitsientide summa käesoleva seaduse §-s 12 sätestatud korras.

[RT I 2003, 82, 549- jõust. 01.01.2004]

§ 54. Pensionikindlustatu informeerimine

(1) Iga kalendriaasta 10. aprilliks võimaldatakse pensionikindlustatule isiku ühest tuvastamist võimaldava elektroonilise kanali kaudu juurdepääs alljärgnevale andmetele eelmise kalendriaasta kohta:

- 1) tema poolt või tema eest makstud ja arvestatud sotsiaalmaks;
- 2) tema sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa summa;
- 3) sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summa;
- 4) aastakoeffitsient eelmisel kalendriaastal;
- 5) aastakoeffitsientide summa;
- 6) pensionikindlustusstaaz.

(2) Pensionikindlustatu taotlusel väljastatakse talle käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetega teatis.

12. peatükk

RIIKLIKU PENSIONIKINDLUSTUSE VAHENDID

§ 55. Riikliku pensionikindlustuse vahendid

Riikliku pensionikindlustuse finantseerimise vahendid nähakse ette igaaastases riigieelarves.

§ 56. Riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikad

(1) Riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikateks riigieelarves on:

- 1) sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vastavalt sotsiaalmaksuseadusele;
- 2) distsiplinaartrahv vastavalt töötajate distsiplinaarvastutuse seadusele (RT I 1993, 26, 441; 1995, 16, 228; 1998, 64/65, 1009; 2000, 102, 674);
- 3) sihtotstarbelised omatulud (intressid, dividendid, regresshagidena tagastatavad summad jm);
- 4) eraldised eelmiste aastate vabadest vahenditest;
- 5) riigieelarves ettenähtud muud vahendid.

(2) Riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikatena laekuvad tulud on selle eelarveaasta tulud, millal need eelarvesse laekuvad, olenemata sellest, millise aasta eest need on arvestatud või millal need oleksid pidanud laekuma.

§ 57. Riikliku pensionikindlustuse kulud

(1) Käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktides 1-4 nimetatud riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikate arvel finantseeritakse üksnes järgmised kulud:

- 1) käesoleva seadusega sätestatud vanaduspensionid (sealhulgas soodustingimustel, ennetähtaegsed ja edasilükatud vanaduspensionid), töövõimetuspensionid, toitjakaotuspensionid ja endises suuruses säilitatud pensionid, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud pensionilisad ja § 28 lõikes 3 sätestatud pensioniõigusliku staaži aastatele vastavad pensionide osad;
- 2) väljateenitud aastate pensionide seaduses (RT 1992, 21, 294; RT I 1993, 40, 596; 1994, 24, 398; 51, 856; 83, 1450; 1995, 61, 1027; 95, 1631; 1996, 22, 437; 86, 1539; 1997, 81, 1366; 1998, 17, 266; 107, 1767; 2000, 25, 147; 28, 167; 58, 376) ja soodustingimustel vanaduspensionide seaduses (RT 1992, 21, 292; RT I 1993, 40, 596; 1994, 24, 398; 51, 856; 83, 1450; 1995, 61, 1027; 95, 1631; 1996, 22, 437; 86, 1539; 1997, 81, 1366; 1998, 17, 266; 107, 1767; 2000, 25, 147) sätestatud pensionid;
- 3) kulud riikliku pensionikindlustuse kassatagavara moodustamiseks.

(2) Kõik muud käesolevast seadusest tulenevad kulud finantseeritakse käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 5 nimetatud vahendite arvel.

(3) Eesti riigi poolt mõne muu seaduse alusel makstavaid pensione ja pensionilisaid finantseeritakse vastavates seadustes ettenähtud vahenditest.

(4) Kui pärast riigieelarve vastuvõtmist kehtestatud seaduste alusel riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikad vähenevad või kulud suurenevad, sätestatakse seaduses kulude täiendavad katteallikad.

13. peatükk

SEADUSE RAKENDAMINE

§ 58. Varemääratud invaliidsusgruppide käsitlemine

(1) Isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajaliselt ja kes selleks tähtajaks ei ole jõudnud vanaduspensioniiikka, loetakse invaliidsusgrupp vastavaks nimetatud tähtajani määratud püsivale töövõimetusle ja tema suhtes tehakse arstliku töövõimetusle ekspertiis määratud tähtajal.

(2) Isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajaliselt ja kes hiljemalt 2003. aasta 31. märtsiks jõuab vanaduspensioniiikka, invaliidsusgruppi läbi ei vaadata.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikul ja kuni vanaduspensioniealise isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult, loetakse invaliidsusgrupp vastavaks vanaduspensionieani määratud püsivale töövõimetusle.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 sätestatud juhtudel loetakse invaliidsusgrupile vastavaks järgmised töövõime kaotuse protsendid:

- 1) I invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 100 protsenti;
- 2) II invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 80 protsenti;
- 3) III invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 60 protsenti.

(5) Isikul, kes on vanuses 16 aastat kuni vanaduspensionieani ja kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult, on õigus nõuda püsiva töövõimetus suhtes arstliku töövõimetus ekspertiisi tegemist käesoleva seaduse alusel sätestatud korras.

(6) Välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhtudel, loetakse 2003. aasta 31. märtsini invaliidsusgrupid vastavaks püsiva töövõimetus astmetele järgmiselt:

- 1) I invaliidsusgrupile vastab täielik töövõimetus töövõime kaotusega 100 protsenti;
- 2) II invaliidsusgrupile vastab osaline töövõimetus töövõime kaotusega 80 või 90 protsenti;
- 3) III invaliidsusgrupile vastab osaline töövõimetus töövõime kaotusega 40-70 protsenti.

(7) Käesoleva seaduse § 10 lõike 1 tähenduses loetakse lapsinvaliidi või alla 18-aastase lapseest invaliidi kasvatamine samaväärseks alla 18-aastase puudega lapse kasvatamisega.

58¹. Edasilükatud vanaduspensioni suurendamise erisused

Edasilükatud vanaduspensioni ei suurendata käesoleva seaduse § 8 lõikes 3 sätestatud korras perioodi eest:

- 1) mil isikul ei olnud täidetud käesoleva seaduse § 4 lõikes 1 sätestatud riikliku pensioni saamise tingimused;
- 2) mil isik sai riiklikku pensioni või mõne teise riigi pensioni;
- 3) mis on möödunud isiku jõudmisest vanaduspensioniiikka enne 2002. aasta 1. jaanuari.

[RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

§ 59. Pensionikindlustusstaazi ja riikliku pensioni kindlustusosaku arvutamine aastate 1999, 2000 ja 2001 kohta

(1) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul arvestatakse üks aasta pensionikindlustusstaazi pensionikindlustatule, kelle eest on vastavalt sotsiaalmaksuseadusele makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu vähemalt kuupalga alammäära aastasummalt.

(2) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul võrreldakse pensionikindlustusstaazi arvutamisel pensionikindlustatu kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt kuupalga alammääralt arvutatud sotsiaalmaksuga.

(3) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul võetakse pensionikindlustusstaazi arvestamisel riigi poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 alusel makstav sotsiaalmaks arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu tasumisega kuupalga alammääralt.

(4) Pensionikindlustatu aastakoefitsiendi arvutamiseks kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu summad ning jagatakse isikustatud sotsiaalmaksu keskmise suurusega sellel kalendriaastal.

(5) 2001. aasta isikustatud sotsiaalmaksu keskmise suuruse kinnitab Vabariigi Valitsus hiljemalt 2002. aasta 20. märtsil ning seda rakendatakse pensioni määramisel ja ümberarvutamisel tähtajaga alates 2002. aasta 1. aprillist.

(6) Kui pension määratakse algtähtajaga enne 2002. aasta 1. aprilli, võetakse pensioni arvutamisel aluseks Vabariigi Valitsuse kinnitatud 2001. aasta isikustatud sotsiaalmaksu arvestuslik keskmine suurus.

§ 60. Varemääratud pensionide säilitamine

[RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist määratud pensioni maksmist jätkatakse endises suuruses kuni määratud tähtajani järgmistel juhtudel:

- 1) pensionärile, kellel käesoleva seaduse alusel arvutatud pension osutub väiksemaks varem makstud pensionist;
- 2) pensionärile, kelle invaliidsusgruppi ei ole uuesti läbi vaadatud või kellele määratud töövõime kaotuse protsent on endisest protsendist suurem või sellega võrdne, välja arvatud juhul, kui käesoleva seaduse alusel arvutatud pension on suurem varem makstud pensionist;
- 3) pensionärile, kellel ei teki õigust saada riiklikku pensioni käesoleva seaduse alusel, välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhul.

(2) Vanaduspensionärile, kellele oli määratud riiklik pension enne käesoleva seaduse jõustumist ja kellel ei teki õigust saada vanaduspensioni käesoleva seaduse alusel, säilitatakse vanaduspensioni liik ja pension arvutatakse käesoleva seaduse § 11 sätete kohaselt. Kui arvutatud pension osutub väiksemaks varem makstud pensionist, jätkatakse pensioni maksmist endises suuruses.

(2¹) Toitja 3- kuni 14-aastast last, venda, õde või lapselast oma perekonnas kasvataval ühel vanematest, lesel või eestkostjal, kellele oli perioodil 2000. aasta 1. aprillist kuni 2001. aasta 31. detsembrini makstud toitjakaotuspension, jätkatakse pensioni maksmist endises suuruses ja tingimustel kuni määratud tähtajani.

(3) Isikul, kellele oli enne kaitseväeteenistuse seaduse jõustumist määratud töövõimetuspension kaitseväeteenistuses teenistusülesannete täitmisel või seoses teenistuskohustustega tekkinud püsiva töövõimetusel, säilib õigus töövõimetuspensionile.

(4) Isikul, kelle pensionile oli enne kaitseväeteenistuse seaduse jõustumist juurde arvatud pensionilisa 25 protsenti rahvapensioni määrast kaitseväeteenistuses teenistusülesannete täitmisel või seoses teenistuskohustustega saadud vigastusest või sellega seotud haigusest põhjustatud püsiva töövõimetusel, säilib õigus nimetatud pensionilisale.

(5) [Kehtetu – RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

§ 61. Pensioni baasosa, aastahinde ja rahvapensioni määra väärtused

(1) 2002. aasta 1. jaanuarist 31. märtsini on pensioni baasosa 410 krooni, aastahinne 27 krooni 85 senti ja rahvapensioni määr 800 krooni.

(1¹) 2002. aasta 1. juulist 2003. aasta 31. märtsini on pensioni baasosa 444 krooni 44 senti, aastahinne 31 krooni 69 senti ja rahvapensioni määr 867 krooni 20 senti.

(1²) 2003. aasta 1. juulist 2004. aasta 31. märtsini on pensioni baasosa 577 krooni 33 senti.

(1³) 2004. aasta 1. aprillil tõstetakse pärast indekseerimist täiendavalt pensioni baasosa 50 krooni ja aastahinnet 1,13 krooni võrra.

(1⁴) 2005. aasta 1. juulil tõstetakse pensioni baasosa 150 krooni, aastahinnet 3,02 krooni ja rahvapensioni määra 100 krooni võrra.

(1⁵) 2006. aasta 1. aprillil tõstetakse pärast indekseerimist pensioni baasosa 60 krooni ja aastahinnet 1,53 krooni võrra.

(2) Pensioni baasosa, aastahinde ja rahvapensioni määra väärtused järgmistel perioodidel leitakse käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud korras.
[RT I 2005, 37, 283- jõust. 01.07.2005]

§ 61¹. Statsionaarses õppevormis õppimine

Käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1, § 41 lõikes 4 ja § 43 lõikes 1 sätestatud täiskoormusega õppe nõude asemel nõutakse enne 2003/04. õppeaastat õppeasutusse vastuvõetud isikutelt statsionaarses õppevormis õppimist.
[RT I 2003, 20, 116- jõust. 10.03.2003]

§ 61². Pensioni määramine ja ümberarvutamine tagasiulatuvalt

Pensionärile, kellel seaduse jõustumisel või muutmisel tekib õigus pensionile või täiendavale pensionistaažile, määratakse pension või arvutatakse pension ümber seaduse jõustumise või vastava muudatuse jõustumise päevast arvates, kui avaldus ja pensioni määramiseks vajalikud dokumendid on esitatud kuue kuu jooksul, arvates seaduse või vastava muudatuse jõustumisest. Avalduse hilisema esitamise korral määratakse pension kooskõlas käesoleva seaduse § 32 lõikega 2 või arvutatakse pension ümber kooskõlas käesoleva seaduse § 25 lõikega 1.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

14. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 62–67. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 68. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2002. aasta 1. jaanuaril.